

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Novæ Observationes Et Additiones Ad A. R. P. D. Bartholomæi Gavanti Congreg. Cleric. Regul. S. Pauli ac Sac. Rit. Congregat. Consultoris Commentaria In Rubricas Missalis Et Breviarii Romani

Adjectis Summorum Pontificum & Sac. Rit. Congreg. Decretis usque ad
præsens emanatis

Complectens omnia Gavanti Commentaria in Rubricas Breviarii - Cum
Indicibus Decretorum, Rerum atque Verborum notabilium

Merati, Gaetano Maria

Augustæ Vindellicorum, 1740

VD18 10783695-002

De Festis SS. mense Octobri. XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39775

Cap. XII. De Festis Sanctorum Mense Octobri.

Festum Rosarii debet utique, & perpetuo celebrari in iis Ecclesiis, in quibus adest Altare, seu Cappella Rosarii B. Virginis, duplici majori Officio, in prima Dominica Octob. quæ scilicet occurrit in Kalendis, vel post Kalendas, ex decreto Greg. XIII. die 1. Aprilis 1573. Off. recitant Bononienses de Nativitate, mutato nomine in *Festivitate*, quod non improbamus. Certè melius, ut in Festo ad Nives; cum Læction. 2. Noct. de Nativitate B. V. mutato verbo, *Natali in sollemnitate*: minus enim coherent Antiph. & Resp. Nativitatis Festo Rosarii, quàm Festo Visitationis, & Præsentationis B. V. & tamen hæc duo Festa non habent amplius Offic. de Nativitate: mutante Clem. VIII. in Off. quæ hodie habentur. Quibus autem placet Off. Nativitatis, pro iis verbis: *Hodie nata est*: dicere poterunt, *Hodie Festum est B. V.* sed verè dissonat illud, *ex progenie David*. à voce *Fest.* Vide, quæ diximus in primo Tom. part. 4. tit. 15. num. 22. Nota, quod in secundis Vesperis, si concurrant cum Angelis Custodibus, Vesperæ integræ erunt de Beata Virgine, cum commemoratione Angelorum Custodum, habet enim Festum Rosarii integras utrasque Vesperas; quia Gregorius celebrari voluit ritu duplicis majoris, ut diximus: & ubi hoc Festum, legatur de eo in Martyrologio primo loco. Occurrit non rarò dies Octava Titularis Ecclesiæ S. Michaelis, S. Hieronymi, & aliorum, in Dominica 1. Octob. in qua Rosarii Festum à Clero ejusdem Ecclesiæ fieri debet, officiumque de eodem recitari; & sicuti dies octava non potest transferri: ita neque videtur transferri debere Festum Rosarii, quod à die 7. Octobris in primam Dominicam ejusdem ex professione transtulit Gregor. XIII. ut officio populus interfit, ex *Bulla cit. supra*. Quodnam erit igitur officium recitandum? consultus respondi, recitandum esse

Officium de Rosario cum commemor. diei Oct. & Domin. 1. Octob. tum quia, dum neutrum transferri debet, ut dixi, Festum Rosarii est duplex majus, Octava verò duplex minus; tum quia Festum Rosarii est Deparæ: tum quia Festum est de præcepto universalis Ecclesiæ, ex *Bulla Gregorii*; dies Oct. est de præcepto in particulari Ecclesia: tum quia Sac. Rituum Congreg. in honorem B. V. decrevit, à Clero Regii fieri Festum Visitationis B. V. in die Oct. S. Prosperi Patroni loci, ut supra scripsimus. *Sect. 3. cap. 12. num. 20.* licet potuisset, & debuisset ex vi Rubricarum transferri Festum Visitationis, at Rosarii Festum à Dominica non est dimovendum.

Major est difficultas, quando in prima Dominica Oct. occurrit Fest. Patroni loci, seu Titularis Ecclesiæ, in qua altare adest Rosarii, de quo fiet Officium, de Festo, an de Rosario? Bononiæ ann. 1637. recitatum est Officium de Festo S. Petronii, & in Domin. 2. Oct. translatum est Offic. Rosarii, vel potius festum: nam Clerus eo die recitavit Officium de Oct. S. Petronii. At S. Rit. Cong. die 6. Febr. 1638. decrevit in hoc casu nihil fieri de Festo Rosarii, neque transferri debere.

„ Nunc prædictum Officium Sanctissimi
 „ Rosarii B. V. M. Clemens XI. die 3. Octo-
 „ bris 1716. extendit ad Ecclesiam univer-
 „ salem absque ulla restrictione sub ritu du-
 „ plici majori in Dominica pariter prima
 „ Octobris recitandum: & hoc ob insignem
 „ victoriam ab Exercitu Augustissimi Caroli
 „ VI. Romanorum Regis in Imperatorem
 „ electi de innumeris Turcarum copiis in
 „ Hungaria relata V. Augusti, hoc est, Fe-
 „ sto Dedicationis S. Mariæ ad Nives, nec-
 „ non ob Civitatem, & Arcem Corcyren-
 „ sem paulò post, videlicet in Octava Festi
 „ Assumptionis Sanctissimæ Virginis prædi-
 „ & z

„ Etæ ab immanissima eorundem Turcarum
 „ oppugnatione feliciter liberatam. Exstat
 „ Diploma Apostolicum de hoc Officio in
 „ Bullario particulari Clementis XI. parte
 „ III. Const. 25. quæ incipit: *Cum alias*,
 „ pag. mihi 574. & reperitur etiam in Bul-
 „ lario Rom. recentissimæ edit. Ex quo Fe-
 „ stum Sanctissimi Rosarii, ejusque Officium
 „ modo est universale, & de præcepto, licet
 „ affixum Dominicæ primæ Octobris, si ali-
 „ cubi impediatur ab Officio altioris Ritus,
 „ & majoris Dignitatis, vel à die Octava
 „ alicujus Festi habentis Octavam; nihilomi-
 „ nus erit absolutè transferendum in pri-
 „ mam diem non impeditam, prout idem
 „ dicendum est, & diximus de Sanctissimo
 „ Nomine ejusdem B. V. quod celebratur
 „ in Dominica infra ejus Octavam, & de
 „ Sanctissimo Nomine JESU, quod celebra-
 „ tur in Dominica secunda post Epiphaniam:
 „ Festa enim universalia, licet affixa Domi-
 „ nicis, transferuntur, non verò omittun-
 „ tur, si impedita sint, ut alibi diximus,
 „ & colligitur ex Decreto edito die 20. Mar-
 „ tii 1685.

1 Remigii. Dies est Translationis, obiit
 enim Idibus Januar. ex Bar. *Martyrolog.* Ha-
 betur Fest. in Appendice Gregoriana, & in
 Concilio Moguntino *cap. 6.* simplex in MS.
 & 1550. In Hymn Vesper. mutatur tertius
 versus. Semid. ad libitum à Clemente IX. die
 26. Nov. 1668.

„ Si hoc Officium occurrat in Dominica,
 „ vel alicubi in aliquo Festo, aut infra Octa-
 „ vam, omittendum quidem erit quoad Ri-
 „ tum Semiduplicem ad libitum, sed dicen-
 „ dum quoad Ritus simplicem, nempe per
 „ nonam Lectionem, & Commemorationem
 „ juxta Decretum editum à S. R. C. die 13.
 „ Junii 1682. & datum in nostro Indice sub
 „ num. 126. Si tamen alicubi occurrerit hac
 „ die Festum Duplex primæ Classis, tunc
 „ neque legetur nona Lectio, neque ulla
 „ fiet Commemoratio de S. Remigio.

2 De Fest. SS Angelorum Custodum con-
 cessit Paulus V. 27. Septembr. ann. 1608.
 posse fieri Off. Dupl. à se approbatum ad li-
 bitum Cleri, prima die non impedita Offi-
 cio novem Lect. post Festum Dedicationis S.
 Michaelis. De præcepto à Clemente X. af-
 signata pro sua die propria hac 2. Oct. quia
 prima est impedita pro Festo S. Remigii.

Ad Oct. Lectionem dicitur: *Quorum Fe-
 stum colimus.* Nam titulus, & Oratio est de
 pluribus, & unusquisque intendit venerari
 suum Angelum in Choro unà cum aliis; qui
 solus recitat Officium, adhuc dicat *Quorum
 Festam colimus &c.* non *cujus Festum colimus
 &c.* quod postremum docuit recentior, mi-
 nus advertens, quod uni recitanti neque
 convenit: *colimus*, in plurali, si verborum
 vim attendimus: in Lect. Martyrologii lega-
 tur primo loco de eodem.

„ Cum in omnibus Dominiis Imperio
 „ subjectis recitetur ex Indulto Apostolico
 „ Officium proprium SS Angelorum Custo-
 „ dum Dominica prima Septembris cum O-
 „ ctava, non est de eis recitandum etiam hac
 „ die 2. Octob. ita declaravit S. R. C. 30.
 „ Sept. 1679. & datur in nostro Indice sub
 „ num. 103.

„ Quando hoc Festum concurrat in pri-
 „ mis, vel secundis Vesperis cum simili Offi-
 „ cio Duplici minori, totum debet fieri de
 „ SS. Angelis cum sola Commemoratione al-
 „ terius Duplicis concurrentis, ut liquet
 „ ex Decretis S. R. C. datis in nostro Indice
 „ sub num. 116. & 145.

4 Francisci. A Greg. IX. 1228. dilatatur
 Festum à Sixto IV. 1472. in Missali Vatica-
 no *vol. 4743.* Duplex in Miss. & 1550. Pius
 V. retenta Oratione, mutavit Officium an-
 tiquius, opera Fratrum Minorum in Brevia-
 rio positum, & auctoritate Nicolai III. ap-
 probatum, ut diximus *cap. 1. hujus Sectionis.*
 In Lect. 6. legitur, quod S. Franciscus in die
 Festo Exaltationis S. Crucis recepit Sacra Sti-
 gmata, & in Lect. 4. Fest. Stigmatum, ait S.
 Bonav. quod circa Fest. Exaltationis id acci-
 derit.

derit. Non tamen pugnant inter se hi textus : quia tempore S. Bonav. erat incertus dies, qui deinde fuit præcisè revelatus. Legge Wadingum in Annal. Min. Ann. 1282. Festum S. Francisci est de præcepto ubique locorum; ex Decreto Sixti IV. Ut indicat Silvester. *V. Dominica, num. 3, § 6.* ubi tamen ait, constitutionem illius non fuisse moribus utentium approbatam, sed rursus præcepit ubique S. Rituum Congreg. die 3. Jan. 1622. annuente Sanctissimo; Decretumque originale ostendit mihi Joan. Petrus Massarius meus, virtutum, doctrinæ, & fortunarum hæres Julii Benigni Advocati Confessorialis, Primarii, & unici tunc temporis in Gymnasio Romano Doctoris, Archiepiscopi Theſſalonicensis, & S. Rituum Congreg. Secretarii, de Romana Republica optime meriti, cui & ego debeo plurimum, cum ejus opera potissimum, in album Consultorum ejusdem S. Congreg. relatus fuerim: idemque Massarius publicari Decretum Romæ curavit, in Tabella, de consensu majorum edita An. 1631. Festorum ubique observandorum ex præcepto S. Romanæ Ecclesiæ; favente Tegrino Tegrinio, Domino meo, Episcopo Assisinate, & præfatæ Sac. Rituum Congr. à Secretis incomparabili viro, in gratiam Sancti Patroni Assisinate. Equum est igitur, ut deinceps ubique gentium observetur.

„ Gavanti Avo hoc Festum erat utique
 „ de præcepto observandum, sed posterius
 „ fuit hoc Festum abrogatum ab Urbano
 „ VIII. ut pater ex ejus Constitutione edita
 „ idibus Septembris anno 1642. quæ inci-
 „ pit *Universa per Orbem.* Et in qua recen-
 „ sentur omnia Festa de præcepto, ubique
 „ servanda, nullam faciendo mentionem de
 „ hoc Festo S. Francisci, unde patet hoc Fe-
 „ stum fuisse tunc abrogatum.

5 Placidi, & Sociorum in Brev. Vaticano volum. 4760. restituit Sixtus V. anno 1588. Simplex ab eodem. Mutavit Orationes Cle-

mens VIII. non dicitur Responf. Vide *Sect. 8. cap. 2. num. 6.*

6 Brunonis. A Greg. XV. die 17. Febr. 1623. Semid. cum Officio ab eodem 6. Maji 1623. In Lectione Martyrol ponatur primo loco. Si transferatur, mutatur in Hymno Vesp. tertius versus. „ Nunc verò celebra-
 „ tur sub Ritu Duplici ex Decreto S. R. C.
 „ die 3. Mart. 1674. annuente Clem. X. die
 „ 14. ejusdem Mensis.

7 Marci Papæ. In Ant. & Sacram. Greg. à quo initium primæ Orationis, & ultimam Missæ Orationem habemus: omnes autem leguntur in Codice Pameliano. „ Calen-
 „ darium Frontonis Marci quidem Festum
 „ habet, reliquos omnino silet. In Codice
 „ Gelasiano legitur tantum Missæ SS. Mar-
 „ celli, & Apuleii.
 „ SS. Sergii, &c. In Appendice Greg. Sim-
 „ plex in MS. & 1550.

8 Brigittæ. A Gregor. XV. & 8. Aprilis 1623. approbatum est Officium cum Ritu Semiduplici, Oratione, & Lectionibus propriis. Decreto Sac. Rituum Congr. recitandum quidem die 7. Octobris in qua fuit illa Canonizata, ut in Bulla Bonifacii IX. sed Urbanus VIII. ne Missæ v. Marci Papæ in Missali deleteretur, jussit hac die Octava, annuente Poloniæ Rege, celebrari Festum; in Polonia verò, ut prius, die septima, cujus obitus contigit die 23. Julii, impedita Festo S. Appollinaris: unde, & in Martyrol. quoque recognito translata est Lectio de eadem in hanc diem Octobris Octavam. Acta sunt hac anno 1628.

„ Prædictum Officium S. Brigittæ Viduæ
 „ à Ritu Semiduplici ad Ritu Duplicem
 „ elevatum fuit à S. R. C. die 26. Augusti
 „ 1724. annuente Benedicto XIII. sub die
 „ 2. Septembris ejusdem anni.

9 Dionysii, &c. quem Athanas. de Syriacæ decr. appellat Theognotum. Habetur de eodem in Antiph. Greg. sed post Gregorium, ex Pamelio; qui ait esse Gallicanum Officium. Nam ortum habuit in Gal-

Gallia à tempore Ludovici Pii & Amalarii, ex epist. Hil' uini ad eundem. „ Hoc Festum „ habet Vigiliam in Codice Rhemenſi & „ Corbejenſi Ratoldi. Mirum eſt hoc Fe- „ ſtum non reperiri in Miſſali Gothico; „ De Generali conſuetudine teſtatur Radulph. „ propoſ. 17. Simplex in MS. & 1550. Semid. „ apud Radulph. quem Ritum reſtituit Pius V. „ mutavit autem Evang. cum Homil. Clemens „ VIII. Offic. Miſſæ aliud eſt in Ant. Greg.

„ 10 S. Franciſci Borgiæ Societatis Jeſu „ Confelloris Semiduplex de præcepto à S. „ R. C. die 1. Sept. 1688. annuente Alex. „ VIII. anno ſeq. cum Lectionibus 2. No- „ cturni, & Oratione propriis.

„ 13 S. Eduardi Angliæ Regis Confell. „ Semidupl. de præcepto à S. R. C. ſub die „ 6. Aprilis 1680. annuente Innocentio XI. „ cum Lectionibus 2. Nocturni, & Oratio- „ ne propriis; in Hymno *ſte Confellor* mu- „ tatur tertius verſus.

„ 14 Callixti. In Sacram. Greg. cum omni- „ bus Orationibus Miſſæ. „ In Calendario „ Frontonis, & Codice Gellonenſi. „ Se- „ midupl. ex Microl. cap. 43. Romæ tantum, „ ex Radulph. propoſ. 22. Simplex in MS. & „ 1550. Semid. Pius V. inſtituit ubique. Cle- „ mens VIII. mutavit Evangelium cum Homi- „ lia. Officium aliud eſt Miſſæ in Gregor. „ Antiph.

„ 15 * Thereſiæ Virginis. Urban. VIII. ad- „ libitum conceſſit fieri Officium Semid. ap- „ probatum à S. R. C. die 25. Auguſti 1636. „ De ea ſi fiat Officium, in Lectione Marty- „ rologii legatur primo loco; de præcepto ab „ Innoc. X. die 29. Octobris 1644. tandem „ Duplex à Clemente IX. die 11. Septembris „ 1668.

„ 17 S. Hedwigis Viduæ. Semid. de præ- „ cepto à S. R. C. ſub die 20. Martii 1706. „ annuente Clem. XI. cum Lectionibus ſe- „ cundi Nocturni, & Oratione propriis.

„ 18 Luæ Evangeliftæ. Martyr à S. Pau- „ lino ad Severum epist. 12. reputatur. Meta- „ phraſtes in hoc Feſto concionem habuit. In

Gavani. Rubr. Brev.

Sacram. Greg. habetur cum omnibus Ora- „ tionibus Miſſæ, quarum prima eſt Ambro- „ ſiana. Decreto Bonifac. VIII. eſt Duplex. A „ Pio V. Duplex 2. Claſſis.

„ 19 „ S. Petri de Alcantara Confell. Or- „ dinis Minorum. Duplex à S. R. C. die 16. „ Aprilis 1701. annuente Clemente XI. olim „ Semid. à Clemente X. cum Lectionibus „ ſecundi Noct. & Oratione propriis.

„ 21 Hilarionis. In Appendice Greg. Sim- „ plex in MS. & 1550. „ Urfulæ &c. In quinto Seculo, hoc eſt, „ anno 500. indictum eſſe Feſtum, ait Jac. „ Philip. Bergomenſ. citatus à Schultingio, in „ Miſſali Vaticano volum. 3803. Officium ſol- „ lemne proprium totum in Brev. 1550. Pius „ V. Commemorationem decrevit. Si adſit „ alicujus ex his Virginibus caput, aut inſigni „ Reliquia, & nomen ignoretur, fiat de ea „ Officium, Duplici Ritu, ſumpta Oratione „ de Communi in ſingulari, tacito illius nomi- „ ne (quod ſit in S. Callixto, & aliis) & fiat „ commemoratio S. Hilarionis, & SS. Urfulæ, „ & ſociarum: niſi aliud à Majoribus conce- „ datur, aut legitime præſcribatur.

„ 25 Chryſanti, & Daria. In Appendice „ Gregor. „ Et in Calendario Frontonis. Co- „ dex Geſtaſianus habet hoc Feſtum 3. De- „ cemb. unâ cum Antonino, & Martha. „ Simplex in MS. & 1550. Officium creditur „ compoſitum à Varino, & Armeno fratribus „ ordinatis Presbyteris à S. Stephano, qui vi- „ tas eorum ad omnes Eccleſias direxerunt. „ Hæc Cornel. Schultingius; ex quibus facile „ conjicitur Feſtum indictum eſſe 400. annis „ ante S. Gregorium. „ Hæc tamen fidem „ omnem ſuperare videntur.

„ 26 Evariſti. In Miſſali Vatic. vol. 4743. „ Semid. ex Microl. cap. 43. Romæ tantum, ex „ Radulph. prop. 22. Simplex in MS. & 1550.

„ 27 Vigilia SS. Simonis, & Judæ. Vide in „ Vigilia S. Andree. In Comite S. Hieronymi „ habetur Evangelium. Homilia à Pio V. „ Miſſæ verò Officium in Antiph. & Sacram. „ Gregor.

28 Simonis, & Judæ. Dicitur, ut de Festo S. Andrea. Pius V. innovavit Officium, Oratione excepta. Evangelium idem, quod in Comite S. Hieron. Officium Missæ, ut in Antiphon. & Sacrament. Gregor. si contingat eos dividi, quia alter tantum Titularis est Ecclesiæ juxta Rubr. quæ habetur *sect. 3. cap. 10. num. 11.* tunc pro S. Simone legatur in 1. Noct. de Communi Apost. reservata Epist. Judæ eidem, qui est ejusdem Auctor, ut *Sect. 5. cap. 12. num. 15.* significavimus. Vide quæ diximus in prima die Maji; at quia Lectio quarta non potest dividi, ea legatur in Festo Titularis, & iterum in Officio alte-

rius translata, sicuti etiam Evangelium cum Homilia. Lectiones quinta, & sexta variari possunt, ut in Communi Apost. Pro varianda Oratione, sumi potest Oratio Vigiliæ in numero singulari, & mutatis verbis: *prævenimus in celebramus: & præveniat in implet,* sed in his casibus consule Sacram Congregationem, ut aliquid proprium concedat.

31 Vigilia omnium Sanctorum. In Antiph. & Sacrament. Gregor. habentur Orationes cum Officio Missæ; sed posterius est S. Gregor. ex Pamelio. Concil. Oxoniense, & Beda meminerunt.

Cap. XIII. De Festis Sanctorum Mense Novembri.

Omnium Sanctorum. Ord. Rom. habet hæc verba notanda: *In Calend. Novemb. & per totum Orbem plebs universa, sicut in die Natalis Domini ad Ecclesiam in honorem omnium Sanctorum ad Missarum sollemnia convenire studeat: illud attendentes, ut quidquid humana fragilitas per ignorantiam, aut negligentiam in sollemnitatibus, ac Vigiliis Sanctorum minus plene peregerit, in hac observatione sancta solvatur.* S. Cyprian. *epist. 34.* docet, natalitia Sanctorum annua celebranda esse cum Missæ Sacrificio; sed quia omnium Martyrum, & aliorum non possunt singula celebrari (teste Eusebio, citato à Beleth. *c. 154.* existimante, quotidie excedere numerum quinque millium) ideò Bonifac. IV. instituit Romæ Festum omnium Sanctorum hac die: quod deinde aliis Orbis Ecclesiis edixit Gregor. IV. an. 835. ex Sigeberto, & præsertim Gallis, & Germanis, ex Baronio in *Annal. ad annum eundem.* Neque verò est Sanctorum Martyrum tantum hoc Festum; verum etiam Confessorum, ut in Codice MS. se legisse ait Baron. in *Martyrol. die 13. Maji.* Habetur Festum in Sacram. sollemne Festum in Ord. Rom. Unde Duplex primæ Classis convenienter fuit statutum. Officium à Gregor. IV. compositum esse scribit Schultingius,

ex Beleth. *cap. 127.* Pius V. mutavit omnes Lectiones, sustulit primum Responsorium, & addidit octavum de Virginibus. In secundo Nocturno, & per Octavam, legi jussit Sermonem accommodatum Festo, quem tribuebant alii Augustino, quod est falsum, cum ille obierit ante Bonifacium IV. alii Odoni Abbati, de quo tamen unicum Manuscriptum habemus testem in Vaticana Bibliotheca. Nomine Bedæ à Clemente VIII. jussus est legi, quia inter ejus opera habetur, & vixit ille post Bonifacium IV. unde & in postrema recognitione Breviarii secuti sumus textum ipsum, qui Bedæ adscribitur. Officium Missæ in Antiph. & Sacrament. Gregor. legitur, exceptis Offertorio, & Comunione, quæ fuerunt mutata: sed posterius est S. Gregorio, ait Pamelius. In secundis Vesperis mandavit Urbanus VI. post Vesperas festivas cantari Vesperas Defunctorum Ritu Duplici, ut dicitur in Brev. Venetiis edito anno 1524.

„ Pantheon erat celeberrimum Romæ de-
 „ lubram, quod à Marco Agrippa Augusti
 „ Genero, & ter Consulè Jovi Vindici, vel
 „ Marti, Venerique dicatum fuit; dubium
 „ tamen est, an illud Agrippa à fundamen-
 „ tis erexerit, vel jam inceptum perfecerit;
 „ Dio enim *lib. 53.* vocem usurpat, quæ
 „ obser-